

Molnár Farkas és Forbát Alfréd, két európai jelentőségű, kiváló építészünk 120 éve, 1897-ben született Pécsen. Tisztelegve munkásságuk előtt a Dél-dunántúli Építész Kamara meghívja Önt a pécsi Művészetek és Irodalom Házába 2017. október 27-én a

MOLNÁR FARKAS ÉS FORBÁT ALFRÉD 120 ÉVE

című szimpóziumra

A rendezvényen a két építész munkássága, továbbá pécsi indulásuk részletei kerülnek bemutatásra monográfiáik szerzőitől. Az előadásokat követően közös séta után Molnár Farkas emlékére emléktáblát avatunk a Kalliwoda-villán.

Előadók:

- Bajkay Éva: A képzőművész Molnár Farkas élete
- Ferkai András: Molnár Farkas építészete
- Mendöl Zsuzsanna: Forbát Alfréd építészete
- Várkonyi György: A pécsi bauhauslerek indulása és képzőművészeti tevékenységük
- Kerekasztal beszélgetés a Bauhaus utóéletéről, és mai jelentőségéről

Időpont 2017. október 27., péntek

- 11:00 - 12:30 előadások
- 12:30 - 13:00 szünet, büfé, kávé, üdítő
- 13:00 - 14:00 előadás és kerekasztal beszélgetés
- 14:00 - 16:00 séta a Kaposvári utcán át a Magaslati útra
- 15:00 órakor emléktábla avatás Molnár Farkas emlékére a Kalliwoda-villán (Surányi út 18.)

A részvétel ingyenes

A rendezvény része az Építészet Hónapja országos rendezvénysorozatnak

Kredit: Magyar Építész Kamara tagjainak 1 pont

Szervező: Dél-dunántúli Építész Kamara

Támogató: Művészetek és Irodalom Háza

Adalékok:

- Mendöl Zsuzsanna: Forbát Alfréd (2008, Pécs, Pro Pannonia)
- Ferkai András: Molnár Farkas (2011, TERC)
- Ernyey Gyula: Breuer Marcell/Marcel Breuer (2008, Pécs, Pro Pannonia)
- A művésztől az életig - Magyarok a Bauhausban, Szerk.: Bajkay Éva (2010, Pécs, BMMI JPM)
- Gábor Eszter: A CIAM magyar csoportja, (1972, Bp., Akadémiai kiadó)
- Bajkay Éva (szerk.): Molnár Farkas 1897-1945. (2010, Pécs, Pro Pannonia)
- Mezei Ottó: Molnár Farkas, (1987, Bp, Akadémiai kiadó)
- Pécs-Baranyai Köztársaság: Művészet és élet egy álm körül, Antal István Artmagazin 2006/3. 10-18

Molnár Farkas

Molnár Farkas (Pécs, 1897. június 21. – Budapest, 1945. január 12.) magyar építész, festő és grafikus, az avantgárd építészet kiemelkedő alkotója.

Molnár Farkas 1897. június 21-én született Pécsen. 1915-ben érettségizett a ciszterci rend pécsi gimnáziumában, és utána tanulmányait 1915 és 1917 között a Képzőművészeti Főiskola festő szakán folytatta, majd 1917-től a József Nádor Műszaki Egyetemen tanult. Az egyetemen a „Megfagyott muzsikusz” című lapot szerkesztette, baloldali nézetei miatt azonban kizárták az egyetemről.

1919-ben szülővárosában kezdte a pályáját, tipográfus és

művészeti író volt a Krónika című lapnál. Nemcsak a kubizmusról és futurizmusról jelentek meg cikkei, hanem ő készítette a lap teljes programját, ezzel a Kassák Lajos

szervezte A Tett és a Ma folyóirat és művészeti mozgalom kezdeményezéseivel rokon törekvések hagyományait teremtette meg Pécsen. Könyvillusztrációit és festményeit a Pécsi művészkör kiállításain mutatta be. 1921 áprilisában Stefán Henrikkel és Johan Hugóval Olaszországban járt, ahol számos tájképet készített. Forbát Alfréd hívására Bécsen át Weimarba (Bauhaus) ment.

1921-ben a Bauhaus tagja lett, tanulmányait ott folytatta, és többek között Walter Gropius tanítványa is volt. Ebben az időben széles körű grafikai tevékenységet fejtett ki. 1921–1922-ben a Bauhaus grafikai műhelyében készítették Stefán Henrikkel közösen Olaszországban az Itália mappát. 1923-ban a Bauhaus első kiállítását szervezte, és ekkor állította ki Vörös kubus néven híressé vált lakóház tervét. 1924-től Georg Muche és Breuer Marcell mellett dolgozott. 1924-ben a Bauhaus manifesztuma a közös munka nyomán kialakult alapelveket, a funkcionalizmust és racionalitást fektette le, melyet Bortnyik Sándor, Breuer Marcell és Weininger Andor is aláírt.

1925-ben végleg hazatért. 1928-ban a Műegyetem építész karán diplomázott, ahol Hüttl Dezső és Kotsis Iván irányítása mellett tanult.

1929-ben Gropius meghívja a CIAM frankfurti kongresszusára. Hazatérése után Breuer Marcellal és Fischer Józseffel együtt megalapította a CIAM (Conges International d'Architectur Moderne) magyar csoportját a CIRPAC-ot.

1930-ban a Mérnöki Kamara felvette tagjai közé, és 1931-ben önálló tervezőirodát nyitott. Ligeti Pállal közös vállalkozásukban több fővárosi lakóház épült fel (Bimbó utca 75., Napraforgó utca 15., Mihály utca 11. Delej-villa). Molnár és felesége ez utóbbiban kapott lehetőséget, hogy saját lakásukat kialakítsák.

1932-ben Új építészet címmel a CIAM magyar csoportjának kiállítását szervezte a Tamás Galériában, majd Ház, város, társadalom címmel rendeztek kiállítást, mely anyag egy részét - forradalmi hangvétele miatt - elkobozták, és bírósági eljárás indult ellene. Egy hónap fogházra ítélték és a Mérnöki Kamara kizárta tagjai sorából.

1933-ban Pécsen kiállításon mutatta be munkáit. A megjelenő katalógus előszavát Moholy Nagy László írta. Még abban az évben a Milánói Trienálén a Budapest, XII. Lejtő utca 2/a. alatt tervezet és megvalósult

1. ábra - Molnár Farkas (1897 – 1944)

2. ábra - Kalliwoda villa a Surányi úton

villája első díjat nyert. 1934-ben Gropius budapesti látogatása alkalmából felkereste - 1933-ban tervezett - Budapest, II. Lotz Károly utcai villájában.

1936-ban visszaveszik a Mérnöki Kamarába, majd júniusban kiállít a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok kiállításán. 1937-ben a CIAM újonnan alakult kelet-európai csoportja, a CIAM-OST titkárává választották.

1936-44 között főként társasház-tervezéseket vállalt. 1936-os zürichi látogatása meggyőzte arról, hogy a hazai körülmények között nincsenek meg az anyagi feltételei a nagyon igényes építkezéseknek, ezért a szériagyártásos építést szorgalmazta. 1937-ben Le Corbusier modelljét és Frank Lloyd Wright organikus eszméit egybeolvasztva javaslatot dolgozott ki az ország mezőgazdasági vidékeinek urbanisztikai átszervezésére. Az Iparügyi Minisztérium nem fogadta el elképzeléseit.

1938-ban egy hat évvel korábbi ügyre hivatkozva kizárták a Magyar Mérnöki Kamarából, majd egy év múlva a határozatot semmissé nyilvánították, visszavették a Kamarába és az Országépítés című folyóirat szerkesztőjévé választották.

Ezekben az egzisztenciálisan zavaros időkben kezdett foglalkozni a Magyar Szentföld-templom tervezésével, amelynek alapkövét 1940-ben tették le, de az építkezést - 1945 januárjában bekövetkezett haláláig - nem fejezték be. „A tervek és az elkészült Betlehemi-barlang, valamint a Trombitás-úti és Mese utcai villák már a posztmodern építészet felé mutatnak.”

„Molnár Farkas mehetett volna többször is külföldre, huszonévesen is maradhatott volna a Bauhaus valamelyik mesterénél, mégis hazajött befejezni a Műegyetemet; aztán negyvenéves kora körül Gropius biztatta, települjön Amerikába, ahol Breuer Marcell rengeteg házat, köztük számtalan középületet építve látványos világkarriert futott be. Molnár Farkas végül itt maradt még a világháborúban is. Így is halt meg fiatalon, a saját Lotz Károly utcai villájával együtt kapott bombatámadásban, 1945 januárjában.” Munkásságát Walter Gropius így értékelte: „Hivatása mesterének tartom. Túl korán, életműve kiteljesedése előtt halt meg.”

3. ábra - Kalliwoda Olga és Kürschner Emánuel

4. ábra - A Kalliwoda-villa tervrajza

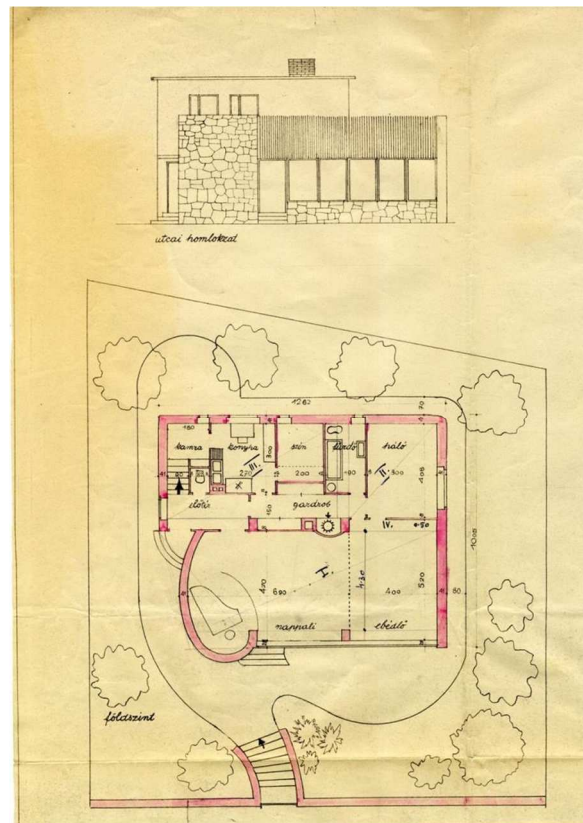
5. ábra – a tervezett emléktábla

KALLIWODA OLGA ÉS KÜRSCHNER EMÁNUEL HÁZA
KALLIWODA-VILLA

TERVEZTE 1940-BEN
MOLNÁR FARKAS
/PÉCS 1897 - BUDAPEST 1945/
ÉPÍTÉSZ, FESTŐ ÉS GRAFIKUS

PÉCSRŐL INDULVA 1921-24 KÖZÖTT A BAUHAUS NÖVENDEKE,
ÉS FORBÁT ALFRÉDDALEGYÜTT WALTER GROPIUS MUNKATÁRSA.
A MAGYAR ÉPÍTÉSZETI MODERNIZMUS VEZETŐ EGYÉNISÉGE,
A CIAM MAGYAR CSOPORTJÁNAK ALAPÍTÓJA.
1931-TŐL BUDAPESTI IRODÁJÁBAN SZÁMOS KIEMELKEDŐ
LAKÓHÁZ ÉS KÖZÉPÜLET TERVÉT KÉSZÍTI EL.
EGYETLEN FENNMARADT PÉCSI ÉPÜLETE A KALLIWODA-VILLA.

2017. DÉL-DUNÁNTÚLI ÉPÍTÉSZ KAMARA

Forbát Alfréd

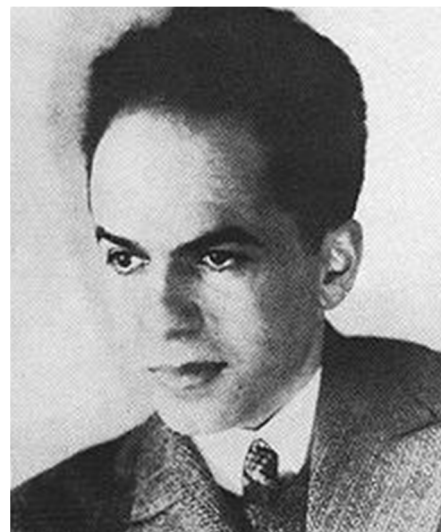
Forbát Alfréd, született Füchsl Alfréd, külföldön használt neve Fred Forbat (Pécs, 1897. március 31. – Vällingby, Svédország, 1972. május 23.) magyar építész, festő, a pécsi születésű magyar Bauhaus-tagok egyike.

A Pécsi Állami Főreál Gimnáziumban érettségizett 1915-ben, majd a budapesti műegyetemen folytatott tanulmányokat 1917 és 1918 között. Ezután Münchenben élt, ahol 1920-ban kapott mérnöki oklevelet a Technische Hochschulén. Forbát 1920 és 1922 között Walter Gropius irodájának munkatársa volt Weimarban, ahol részt vett a Bauhaus megvalósításában.

1928-tól önálló építészirodát tartott fenn. Tervei – többek között – Szalonikiben, Weimarban és Berlinben valósultak meg. 1932-ben a Szovjetunióban dolgozott.

Tagja volt a CIAM-nak, amelynek 1933-as athéni konferenciáján is részt vett. 1933–1938 között Pécsen több lakóházat tervezett.

1938-ban Svédországba költözött, ahol 1942-ig Lund egyetemi város mérnöki hivatalának tervező építészeként dolgozott. Később több városban, így Stockholmban is megvalósultak városrendezési tervei. Elképzelésében fontos szerephez jutott a közlekedés racionális tervezése, a magasház, toronyház mint lakóépület hátrányainak kimutatása.

6. ábra - Forbát Alfréd (1897 - 1972)

7. ábra - Bálványos-villa a Kaposvári utcában

8. ábra - Emléktábla 1987-ből